

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tas-7 ta' Lulju, 2009

Citazzjoni Numru. 1729/2000/1

**Guido u Claudia mizzewgin Grima
-vs-
Pierre Buontempo
Ruben u Romina mizzewgin Buontempo, u
Centre Travel Co. Ltd.**

Il-Qorti

Preliminari

Rat **ic-citazzjoni** ta' Guido Grima et li permezz taghha ppremettew:

Premess illi l-attur, fix-xahar ta' Awwissu, 1998, fuq eghmil ta' qerq maghmul mill-konvenut Pierre Buontempo personalment, kif jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza, ipprokura li l-Bank of Valletta p.l.c. johrog kif fil-fatt hareg seba' bank drafts pagabbli lil terzi ghad-debitu tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

kont tas-socjeta' Centre Travel Co. Ltd. kontra liema l-konvenut Pierre Buontempo hareg seba' cekkijiet, mill-liema tnejn gew onorati u hamsa fl-ammont komplessiv ta' sbatax-il elf mitejn u ghaxar liri Maltin u erba' centezmi (Lm17,223.04) ma gewx onorati;

U peress illi minkejja illi l-attur kien qed jagixxi fuq ingann u qerq maghmula minn Pierre Buontempo u Ruben Buontempo u mahruga mis-socjeta' konvenuta, kontrollata eskluzivament minn Pierre Buontempo;

U peress illi l-konvenuti meta ffirmaw dawn ic-cekkijiet kienu ben konsapevoli illi l-istess cekkijiet ma setghux jigu onorati, kif jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

U peress illi l-attur bhala mpjegat tal-Bank of Valletta P.I.c. kien responsabbli ghall-hrug ta' dawk ic-cekkijiet u beda jitlob lill-konvenut Pierre Buontempo biex ihallas l-imsemmija somma;

U peress illi wara li gara dan il-konvenut Pierre Buontempo, rega' (kif jigi ppruvat ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza) permezz ta' eghmil ta' qerq, b'ingann assikura lill-attur illi f'Ottubru, 1998 huwa kien sejjer jiehu finanzjament iehor minghand bank kummercjali iehor a bazi ta' garanzija fuq immobbli li kien sejjer jizviluppa (meta fil-fatt kif jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza dan il-finanzjament ma setax isehh u di fatti minn dan kollu ma sar xejn) u assigura lill-attur illi hu kien sejjer jithallas minn dan il-finanzjament, u a bazi ta' din l-assigurazzjoni u messa in xena, inganna lill-attur u wasslu jottjeni self minghand familjari ta' l-attur biex ghall-habta ta' l-14 ta' Settembru 1998 l-attur avvanza l-istess ammont lill-konvenuti biex ihallas 'l fuq imsemmija somma ta' Lm17,223.04 lill-Bank of Valletta p.I.c. kif fil-fatt gara;

U peress illi l-konvenut Ruben Buontempo huwa mizzewweg lil Romina Buontempo;

U peress illi Guido Grima huwa mizzewweg lill-attrici Claudia Grima;

Kopja Informali ta' Sentenza

U peress illi l-konvenuti ghadhom sal-lum ma hallsu xejn mill-imsemmija somma;

Jghidu ghaliex dina l-Qorti m'ghandhiex ghar-ragunijiet premessi:

1. Tiddikjara illi l-konvenuti, jew min minnhom, agixxew b'qerq u ngann ghad-danni ta' l-atturi sabiex l-attur Guido Grima johrog kemm ic-cekkijiet pagabbli lil terzi kif fuq premess kif ukoll sabiex javvanza s-somma ta' Lm17,223.04 lill-konvenuti u jhallas l-istess somma lil Bank of Valletta p.l.c.;

2. Tiddikjara, jekk hemm bzonn, illi l-konvenuti flimkien u in solidum bejniethom, jew min minnhom, huma responsabbli ghal hlas lill-atturi tas-somma ta' Lm17,223.04;

3. Tikkundanna lill-konvenuti flimkien u in solidum bejniethom jew min minnhom kif tiddeciedi dina l-Qorti ihallsu lill-atturi s-somma hekk likwidata.

Bl-imghax dekorribbli mill-14 ta' Settembru, 1998, u bl-ispejjez kontra l-konvenuti li jibqghu ngunti ghas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ta' Pierre Buontempo u Centre Travel Company Limited a fol. 13 tal-process li permezz taghha ppremettew:

1. Illi huma ma ghandhom jaghtu xejn lill-atturi u kienu anzi huma li sofrew danni kagun tal-agir negligenti u doluz ta' l-attur Guido Grima u dwar dan il-kaz il-konvenuti jirriservaw li jagixxu fi zmien opportun;

2. Illi l-konvenuti ma adoperaw l-ebda qerq fil-konfront ta' l-atturi jew ta' terzi; illi l-attur Guido Grima, li kien joffri s-servizzi tieghu lill-konvenuti, kien dejjem infurmat bl-affarijiet kollha tal-kumpanija Centre Travel Company Limited u kien jiehu hsieb il-kontijiet bankarji ta' l-istess; drabi ohra l-attur kien jaghmilha ta' konsulent u kagun ta' l-agir negligenti u sahansitra doluz ta' l-attur

Kopja Informali ta' Sentenza

Guido Grima waqt li kien imexxi dawn l-affarijiet il-konvenuti qed jigu rinfaccati minn terzi ghall-ammonti mitluba f'din il-kawza u hemm fil-fatt kawzi ohra pendenti quddiem din il-Qorti;

3. Illi l-konvenut Pierre William Buontempo ma nganna bl-ebda mod lill-attur;

4. Illi l-attur ma avvanza l-ebda flejjes lill-konvenuti kif jinghad fic-citazzjoni;

5. Illi stante li l-konvenuti huma rinfaccati minn kawzi promossi minn terzi fuq l-istess affarijiet imsemmija f'din ic-citazzjoni l-esponenti jirrilewaw li din il-kawza ghandha timxi kontestwalment mal-kawzi l-ohra;

6. Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-atturi;

7. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ta' Ruben u Romina mizzewgin Buontempo a fol. 17 tal-process li permezz taghha ppremettew:

1. Illi huma ma ghandhom x'jaqsmu xejn ma' l-atturi u ma humiex il-legittimi kontradditturi tat-talbiet attrici anke kif jirrizulta bic-car mill-premessi attrici, partikolarment fit-tieni paragrafu ta-citazzjoni;

2. Illi certament li l-ebda wiehed jew wahda mill-eccipjenti ma adopera xi forma ta' qerq fil-konfront ta' l-atturi u ma ghamlu l-ebda gwadann kif imsemmi fic-citazzjoni u ghalhekk ukoll it-talbiet attrici ghandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra taghhom;

3. Illi bejn l-eccipjenti Ruben u Romina Buontempo tezisti d-divizjoni tal-beni u certament li fi kwalunkwe kaz Romina Buontempo ma ghandha x'taqsam xejn mat-talbiet attrici u ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju;

Kopja Informali ta' Sentenza

4. Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-atturi;

5. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Illi dina l-kawza instemghet kontestwalment mal-kawza 1843/99 u l-provi, dokumenti u xhieda prodotti fiz-zewg kawzi kellhom japplikaw ghall xulxin;

Semghet lill-Avukati difensuri jittrattaw.

Fatti

Illi l-atturi qed jitolbu li l-konvenuti jithallsu lura is-somma ta' Lm17,223.04, liema somma l-attur Guido Grima avvanzalom bhala facilitat` bankarja konsistenti *f'bank drafts* favur kredituri ta' l-istess konvenuti, liema somom sussegwentement l-attur hallas personalment lill-Bank of Valletta plc a beneficcju ta' l-istess konvenuti.

Konsiderazzjonijiet

Illi jirrizulta mix-xhieda ta' l-attur illi fiz-zmien in kwistjoni huwa kien impjegat bhala *supervisor* fuq *advances* mal-Bank of Valletta plc fil-*branch* tal-Preluna Towers, Sliema. Fl-istess zmien kien ghamel ukoll xi xhur jahdem bhala *book keeper* mas-socjeta` konvenuta Centre Travel Co. Ltd.

Jirrizulta wkoll illi l-attur kien jiehu hsieb johrog il-*bank drafts* li kien ikun hemm bzonn favur kredituri tal-kumpanija konvenuta. Gara illi wara li l-attur kien iffirma numru minn dawn il-*bank drafts*, il-konvenut Pierre Buontempo kien tah xi cekkijiet biex jaghmlu tajjeb ghall-istess li pero' rrizulta illi hamsa minnhom ma kinux gew onorati mentri d-*drafts* kollha gew imsarrfin. Illi meta l-*Managers* tal-Bank indunaw b'dan talbu spjegazzjoni minghand l-attur. Meta l-attur ikkomunika ma' Pierre Buontempo dan minn naha tieghu qallu li kien se jissettilja din il-pendenza stante li kien qieghed jinnegozja xi artijiet. Madankollu l-attur baqa' taht pressjoni mill-Bank, bl-

impjieg tieghu mhedd, u ghaldaqstant kellu jissellef is-somma ta' Lm17,000 minghand Wilfred Buttigieg, li kien jigi r-ragel ta' ohtu, sabiex l-istess Bank ma jibqghax jaghmillu pressjoni. Fil-fatt l-istess Wilfred Buttigieg hareg cekk favur l-attur u dan iddepozita s-somma ta' Lm17,223.04 sabiex ikun sodisfatt il-Bank.¹ Wara li ghadha xi zmien l-imsemmi Wilfred Buttigieg ried flusu lura u ghalhekk l-attur issellef is-somma ta' Lm17,000 mill-istess Bank biex ikun jista' jissodisfa l-kreditu ta' Buttigieg.² Illi rrizulta wkoll illi mis-Lm17,000 li l-attur kien issellef minghand Wilfred Buttigieg hu kien hallsu lura s-somma ta' Lm15,000, u Lm2,000 ohra kien tahom lil huh Joseph Grima sabiex tinbeda kawza kontra Pierre Buontempo.³ Illi gie ammess ukoll mill-istess attur illi kieku hu ma kienx jahdem il-Bank dawn il-*bank drafts* in kwistjoni ma kinux johorgu stante li ma kienx hemm fondi bizzejjed biex ikopruhom.⁴

Ix-xhud Wilfred Buttigieg stqarr illi hu ma kienx jaf originarjament l-iskop veru ghala l-attur kellu bzonn il-flus li talbu. Qal li l-attur kien qallu li kien qed jinneozja bicca art ma' Pierre Buontempo u li kellu bzonn il-flus biex ihallas il-bolol u l-ispejjez tal-periti. Stqarr li sussegwentement sar jaf il-verita`.

Illi l-konvenut Pierre Buontempo jghid li l-ewwel darba li sema` bl-isem ta' Wilfred Buttigieg kien dakinhar li baghtu ghalih il-Pulizija. Xehed ukoll illi hu qatt ma kien ta struzzjonijiet lill-attur sabiex jottjeni self minghand l-istess Buttigieg.

Tikkunsidra

Illi c-citazzjoni ta' l-attur hija msejsa fuq il-fatt li l-konvenuti jew min minnhom agixxew b'qerq u ingann fil-konfront tieghu sabiex johrog cekkijiet pagabbli lil terzi u kif ukoll sabiex javvanza s-somma ta' Lm17,223.04 lill-konvenuti u jhallas l-istess somma lill-Bank of Valletta plc.

¹ Dok. GG3 a fol. 209.

² Dok. GG4 a fol. 207.

³ Citaz. Nru. 1843/99 li imxiet kontestwalment mal-kawza odjerna.

⁴ a fol. 536.

Illi jibda biex jinghad illi din mhix kawza normali fejn individwu safu' vittma ta' qerq perpetrati minn xi individwu iehor astuz. Hawn l-attur kien bniedem fil-mestjier bankarju. Kellu certu esperjenza ta' kif imorru l-affarijiet. L-attur kien f'posizzjoni li jiddeciedi jekk jaghtix jew le facilitajiet bankarji lill-konvenuti abbazi ta' l-informazzjoni li hu kellu access liberu ghalha. Mhux hekk biss, imma bhala *book keeper* ta' l-istess socjeta` konvenuta kien f'posizzjoni vantaggjuza u kellu access ukoll ghall-informazzjoni kollha finanzjarja ta' l-istess socjeta`.

Illi certament ma jistghax jinghad illi l-attur kien fl-ghamad f'dak li kien qed jaghmel. Dak li ghamel hu ghamlu avolja kien a konnoxxenza tas-sitwazzjoni finanzjarja tas-socjeta` konvenuta u ghamlu allavolja kellu dmir li juza l-massima diligenza u serjeta` f'xogholu fil-konfront tal-Bank li kien qed jimpjegah.

Ghaldaqstant l-attur ma jistax issa jghid li kien il-vittma ta' qerq u ingann da parti tal-konvenuti, liema qerq u ngann ma gew bl-ebda mod ippruvati. Meta hareg il-*bank drafts* hu seta' facilment jivverifika jekk ic-cekkijiet mgħoddija lill kienux jistghu jigu onorati jew le. Illi bl-ebda mod ma jista' jiggustifika l-agir tieghu taht il-pretest illi gie ngannat mill-konvenuti.

Illi l-Qorti thoss illi f'dan il-kaz kien l-attur innifsu li pprecipita s-sitwazzjoni li sab ruhu fiha u dan billi abbuza mill-posizzjoni tieghu fil-Bank u awtorizza *bank drafts* li kien jaf li ma kienx hemm flus biex ikopruhom. Illi filwaqt li l-Qorti ticcensura l-agir tal-konvenuti, ma tistax tilqa' kompletament it-talbiet attrici billi l-attur wera nuqqas kbir fl-izvolgiment tal-mestier tieghu, tant li anke kellu problemi mal-Bank dwar l-istess facilitajiet mahruqa favur il-konvenuti.

Illi ghalhekk il-Qorti hija tal-fehma illi f'dan il-kaz l-attur ghandu jerfa' parti mir-responsabbilta` u filwaqt illi tapprezza illi jista' jkun li kienu biss il-konvenuti jew is-socjeta` konvenuta li gawdew fl-ahhar mill-ahhar mill-avvanzi li l-attur kien ghamel u mill-versament li saru fil-

Kopja Informali ta' Sentenza

kont tas-socjeta` konvenuta, il-Qorti ma tistax ma tikkumentax illi tali versamenti saru sabiex l-attur ma jitlifx l-impjeg tieghu li hu ipperikola bl-azzjonijiet tieghu stess.

Ghaldaqstant dina l-Qorti thoss illi l-attur ghandu jassumi kwart tar-responsabbilta' u li l-konvenuti ghandhom jigu ritenuti responsabbli ghall-hlas ta' tlett kwarti tas-somma li l-attur effettivament qieghed jitlob fil-kawza odjerna.

Eccezzjoni ta' Ruben u Romina Buontempo.

Illi fir-rigward tat-tielet eccezzjoni imressqa minn Ruben u Romina Buontempo u cioe illi bejniethom tezisti d-divizjoni tal-beni u li certament fi kwalunkwe kaz Romina Buontempo ma ghandha x'taqsam xejn mat-talbiet attrici u ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju, din il-Qorti tissottometti illi fl-ewwel lok ma saret l-ebda prova illi tezisti d-divizjoni tal-beni bejniethom, (dawn lanqas biss xehdu) u fit-tieni lok billi tali dejn jaggrava l-komunjoni ta' l-akkwisti, stante li l-konvenut Ruben Buontempo kien ko-partecipi fil-hrug tac-cekkijiet in kwistjoni u li sussegwentement ma gewx onorati,⁵ din il-Qorti ma tistax tilqa' l-istess eccezzjoni.

Decide

Ghal dawn il-motivi

Il-Qorti tiddeciedi billi

Filwaqt li tastjeni milli tiehu konjizzjoni tal-hames eccezzjoni ta' Pierre Buontempo u Centre Travel Co. Ltd., tichad il-kumplament ta' l-eccezzjonijiet;

Tichad l-eccezzjonijiet ta' Ruben u Romina mizzewga Buontempo;

Tichad l-ewwel talba attrici, u tilqa' t-tieni u t-tielet talba fis-sens biss li se jinghad hawn taht u cioe:-

⁵ ara xhieda ta' Renzo Gonzi a fol. 114 tal-kawza 1843/99 u dokumenti RG3 sa RG7 a fol. 90-91.

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Tiddikjara illi l-konvenuti Pierre Buontempo, Ruben u Romina Buontempo u Centre Travel Company Limited responsabbli għall-hlas lill-atturi is-somma ta' €30,089.17.⁶
2. Tikkundanna lill-istess konvenuti flimkien u in solidum ihallsu lill-atturi is-somma hekk likwidata.

Bl-imghax dekorribbli mill-14 ta' Settembru 1998.

L-ispejjez ta' l-istanti għandhom jigu sopportati in kwantu għal tlett kwarti mill-konvenuti Pierre Buontempo, Ruben u Romina Buontempo u Centre Travel Company Limited in solidum bejniethom u in kwantu kwart mill-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁶ Lm17,223.04 ekwivalenti għal €40,118.89 li minnhom tlett kwarti u cioe €30,089.17 għandhom jithallsu mill-konvenuti.